ruhinji kakor rodbinskemu načelniku ne daje na razpolago, marveč se pri sodišču plodonosno nalaga, se v zmislu §-a 157. zakona o person. davkih ne sme prišteti dohodkom rodbinskega načelnika. (Sklep 6. aprila 1908.)

15. a) Naknadna odmera ne prekine dobe zastaranja po §-u 3 zakona z dne 18. marca 1878 št. 31 drž. zak. za daljnjo naknadno odmero v zmislu §-a 4 istega zakona.

b) Za pričetek dobe zastaranja v zmislu §-a 3 zakona z dne 18. marca 1878 št. 31 drž. zak. je merodajna le prva odmera, ako je že sledila prvi odmeri naknadna odmera in je dvomljivo, če bode še pravočasna kaka nadaljnja naknadna odmera. (Sklep 27. aprila 1908.)

Književna poročila.

Prof. Graf Gleispach: Der Oesterreichische Strafgesetzentwurf und das Schuldproblem. Vortrag gehalten am 4. Jänner 1911 in der Wiener Juristischen Gesellschaft. Wien, Manz 1911, str. 43.

Predavanje grofa Gleispacha, ki je že svoj čas, ko je bilo po strokovnih časopisih le v glavnih potezah objavljeno, obudilo splošno pozornost, izšlo je v tisku, in sicer, če se ne motimo, v precej razširjeni obliki. Gleispach se v tem predavanju postavlja v nasprotje z izvajanji profesorja Lenza, ki je predaval l. 1906. v graškem juristišnem društvu o problemu krivde po predosnutku kazenskega zakona. Oponaša mu, da je zanesel reklo v javnost, češ, predosnutek temelji na — kompromisu raznih šol! Zatrjuje, da se komisija niti najmanje ni brigala za kak kompromis. (Pripomniti je, da je bil tudi Lenz član komisije za izdelavo predosnutka). Slednjič — pravi Gleispach — sploh ne gre za to, kako je predosnutek nastal, ampak za to —, kakšen je.

Glede tega vprašanja, kakšen je predosnutek, izvaja: Kazenskopravna teorija, katere podatki se ne morejo uresničiti, je teoretično nepravilna. S tega vidika so prepiri med raznimi šolami najneplodnejše delo, kar si ga moremo misliti. Ali nasprotstvo. ki se ustvarja med šolami in med življenjem, ni, da bi moralo biti tudi proti teoriji sploh obrnjeno. Na neko znanstveno metodo moramo biti vedno vezani. Iz pestre množice pojavov treba abstrahirati splošne zakone mišljenja, ali izhodišče mora biti vedno življenje. Čim širša podlaga opazovanj, tem lažje se izogne napačnim podatkom. Abstrahirana temeljna načela se morajo spraviti v sistem. V okviru tega sistema naj se kolidujoča osnovna načela drugo ob drugem opilijo, ogladijo. Ali zbok tega ni, da bi se govorilo še o kakem kompromisu, še manj pa o tem, da bi se iz praktičnih ozirov izognilo temu, kar velja teoretično za pravilno. Radikalne šole temelje na preozkih podlagah; srednja smer pa postavlja svoj sistem na kar bolj široko podlago. Na videz je res, kakor

da bi zdaj od te zdaj od druge radikalne smeri kaj — privzela, ali to pa vendar ni kompromis v tem zmislu, kakor da bi doslednost, teoretična pravilnost postala žrtev. Lenz je proglasil realistično naziranje hudodelstev za naziranje kazenskega predosnutka; torej kaznuje se dejanje (klasična šola), ne pa storilec (moderna, socijologična šola). Ali Lenz je še pristavil, da to ne brani predosnutku, da si prisvaja podatke, izvirajoče iz drugih osnovnih načel, ako mu se zde praktični. Baš predpisi, da je upoštevati tudi mišljenje in nevarnost storilca, dajejo — poleg zavarstvenih sredstev (Sicherungsmittel) — kazenskemu predosnutku značilno obeležje. — Grof Gleispach kritikuje ta izvajanja dokaj ostro, češ, ako ima Lenz prav, onda stoje baš momenti, ki dajejo značilno obeležje predosnutku, v striktnem nasprotju — z realističnim naziranjem predosnutka, skratka predosnutek bil bi brezznačajen!

Gleispach pobija ta nazor in dokazuje, da je predosnutek baš nasprotno imel čisto določne pojme o problemu krivde. V to svrho napravi preizkus glede določitve pojmov o prištevitosti in krivdi. Samo kdor krivo ravna, se kaznuje. Krivda v subjektivnem pomenu besede se sicer ne določuje zgol po psihičnih odnošajih storilca, ali čisto formalnega značaja pa gotovo tudi ni. Krivda pomeni psihični odnošaj napram krivici, je psihično stanje, karakterizirano po sposobnosti uvidevanja krivičnosti dejanja in po možnosti, da učinkuje to uvidevanje kakor odvračujoči motiv. Dejanje, ki se obrača zoper kako pravno dobrino, radi tega ob sebi še ni kaznjivo, materijalno zakrivljenje je odločilni moment. S tem pa je ovrženo Lenz-ovo mnenje, da je po predosnutku hudodelstvo tisto dejanje, ki oškoduje ali spravlja v nevarnost pravne dobrine.

Na to primerja grof Gleispach podatke svojih izvajanj s formulacijo posameznih glavnih pojmov predosnutka, kakor zmote, napeljevanja, poskusa, in še drugih, ter pride do zaključka, da se do cela strinjajo z njegovim naziranjem. Takisto kaže tudi določilo, da ni prav vselej kaznovati, kadar se izkaže kaznjiva krivda, marveč, da se sme kazen tudi sploh odpustiti ali s prisilno vzgojo nadomestiti — na to, da predosnutek načelo osvete odklanja. Pa tudi ob vprašanju, kako se naj kaznuje, priznava predosnutek — če se ne vpošteva nekaj malenkostnih izjem, katere se lahko popravijo — subjektivnim momentom za določitev kazni, osobito storilčevemu motivu mnogo več vpliva, kakor objektivnim momentom. Opisi dejanskega stanu hudodelstev so prepolni psihologičnih znakov. Kazen je izmeriti po višini krivde in nevarnosti storilčeve. Povdarjanje nevarnosti v nasprotju s krivdo spominja jasno na idejo špecijalne prevencije, le-ta pa vendar ne more slaviti zmage nad generalno prevencijo.

Po tem se torej nikakor ne more trditi, da predosnutku nedostaje podlage urejenih vodilnih misli. Kjer se je pripetila napaka v doslednosti, naj se odpravi. Ako avstrijski predosnutek ni ustanovil tako širokih okvirov za kazni kakor nemški, je to pač umljivo. Bilo je treba ozirati se na doslejšnje pravo, kazenski zakonik dobi veljavo za celo Avstrijo; zato je bilo paziti i na posebni značaj dežel i na posebna svojstva sodnikov. Kajti čim večja je svoboda sodnikov, tem manja je svoboda posameznika, tem medlejše upanje, da se zakonodavčeve namere obistinijo.

Radi priznavamo izvajanjem grofa Gleispacha — tu je njihova vsebina seveda le splošno navedena — mnogo upravičenosti; in vendar se ne moremo

ubraniti utisa, da ostaneta obe stranki — tu Lenz, tam Gleispach — slej ko prej vsak pri svojem naziranju, da ostane peresni dvoboj neodločen. Ako se sicer vpraša le po tem, ali se je sklenil kompromis ali ne, onda prepuščamo rešitev tega vprašanja mirne duše svoječasnemu odkritju zgodovine komplikacije predosnutka. To storimo tem raje, ker prideta slednjič obe stranki, če tudi po različnih potih, vendarle do istih dobrih praktičnih zaključkov.

Dr. M. D.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1911.

— (Vladne predloge.) Vlada je zadnji čas poslanski zbornici predložila med drugim naslednje načrte zakonov: o zavarovalni pogodbi, o premembi nekaterih določb kazenskopravdnega reda, o delitvi katastralnih parcel in o vknjižbi pridobitve manj vrednih zemljišč, o zavarovanju stavbenih terjatev, o premembi določb za revizijo in rekurz, o premembi postopanja v državljanskih pravnih rečeh, in konečno o izvrševanju društvenega prava.

— (Odmera razpravnih stroškov), ako se odvetnik pri razpravi da zastopati po odvetniškem kandidatu. V tej stvari priobčuje ukaznik justičn. ministrstva v XIV. kosu z dne 29. julija 1911 nastopno: Neka odvetniška zbornica je sporočila, da je neko sodišče svojo razmeroma nizko odmero stroškov za zastopstvo na sporni razpravi utemeljilo tudi s tem, češ, ni odvetnik sam zastopal, nego njegov koncipijent. Ker je želeti, da enakomerno postopajo vsa sodišča, je justično ministrstvo dalo pri sodiščih povprašati, da bi zvedelo tozadevni običaj v posameznih okrožjih. Poročila kažejo, da pretežna večina sodišč ne odmerja pristojbine niže, če se namestu odvetnika udeleži njegov koncipijent sporne razprave, in da je le malo sodišč, ki se tega, tudi od justičn. ministrstva odobravanega običaja ne drže.

— (Trennung der Ehe — razveza, razvod?) V let. „Slov. Prav." na str. 177—186. je priobčil g. Upravda nekaj opazk „k nekaterim slovenskim pravniškim izrazom". Na strani 180. navaja za Trennung (der Ehe) izraz razveza, sprejme pa se tudi lahko po njegovem mnenju hrvatski, oziroma ruski razvod. Ne vem, je li izraz razveza pristno slovensko naroden, ali ga je ustvarila le potreba. Prvo in trdno podlago za naše pravne izraze bi pač morali iskati v živem narodnem jeziku in jih skušati povzdigniti do splošne rabe, če tudi so doma le na manjšem delu slovenskega ozemlja. Opozoriti hočem le merodajne činitelje v blagohotno upoštevanje, da se rabi v Slovenskih goricah na Štajerskem med ljudstvom za „Trennung der Ehe" izraz razkrušitev, od glagola razkrušiti se. (n. pr. zakonska sta se razkrušila). Izraz je pristno naroden in prav živo predočuje posledice razveljavljene ženitvene pogodbe.

Al. Trstenjak.

„Slovenski Pravnik" izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva „Pravnika" brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26 oz. 22.